

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET KLAUZ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 28963/10)

PRESUDA

STRASBOURG

18. srpnja 2013.

KONAČNA
09/12/2013

Ova presuda je postala konačna sukladno članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Klauz protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednica*,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyeu,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Erik Møse, Ksenija

Turković, Dmitry

Dedov, *suci*,

i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 25. lipnja 2013.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 28963/10) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin, g. Ivan Klauz („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 30. travnja 2010.

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa A. Šutalo, odvjetnica iz Valpova. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelj zahtjeva posebno navodi da su troškovi građanskog postupka koje mu je naloženo da plati državi veći od naknade štete za zlostavljanje koja mu je dosuđena u tom postupku.

4. Dana 21. veljače 2011. Vlada je obaviještena o zahtjevu. Također je odlučeno da će se istovremeno ispitati dopuštenost i osnovanost zahtjeva (članak 29. stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositelj zahtjeva rođen je 1949. i živi u Donjem Miholjcu.

6. Dana 25. siječnja 1997. podnositelj zahtjeva je bio uhićen i priveden u policijsku postaju gdje ga je, tijekom ispitivanja koje je trajalo četiri sata, pretukao policijski službenik M.B.

A. Kazneni postupak

7. Dana 28. siječnja 1997. liječnik koji je pregledao podnositelja zahtjeva nakon incidenta podnio je kaznenu prijavu nadležnom policijskom tijelu.

8. Dana 24. srpnja 1997. Općinsko državno odvjetništvo u Donjem Miholjcu podiglo je pred Općinskim sudom u Donjem Miholjcu optužnicu protiv M.B. zbog kaznenog djela zlostavljanja tijekom obavljanja službene dužnosti.

9. Presudom od 28. listopada 1997. općinski sud proglasio je M.B. krivim po optužnici i osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca, uz rok kušnje od godinu dana. Sud je utvrdio da je podnositelj zahtjeva pretrpio lakše tjelesne ozljede, većinom u obliku nagnječenja mekog tkiva i modrica po glavi, laktu i bedrima.

10. Dana 30. prosinca 1997. Županijski sud u Osijeku odbio je žalbu optuženika i potvrdio prvostupanjsku presudu, koja je time postala pravomoćna.

B. Građanski postupak

11. Dana 30. listopada 1998. podnositelj zahtjeva je pokrenuo parnični postupak protiv države pred Općinskim sudom u Zagrebu, tražeći naknadu štete za pretrpljeno zlostavljanje. Ukupno je tražio 295.000,00 hrvatskih kuna (HRK) naknade za nematerijalnu štetu. Država, koju je zastupalo državno odvjetništvo, odgovorila je tvrdeći da je zahtjev podnositelja pretjeran.

12. Dana 10. studenog 1999. sud je pribavio mišljenje medicinskog vještaka. Vještak je utvrdio da je podnositelj zahtjeva pretrpio sljedeće ozljede: nekoliko nagnječenja glave (što je utjecalo na tjeme te zatiljni i temporalni režanj), modrice po ušima, bedrima, lijevom laktu i lijevoj strani abdomena. Te su ozljede potpuno zacijelile bez trajnih posljedica, te nisu rezultirale smanjenjem životne aktivnosti. Vještak je dalje utvrdio da je podnositelj zahtjeva jedan ili dva dana trpio stalne snažne bolove, tri ili četiri dana povremene srednje bolove te tri ili četiri tjedna povremene blage bolove. Podnositelj zahtjeva je tijekom incidenta također iskusio intenzivan, primarni strah, a u sljedećih jedan ili dva dana sekundarni strah – čiji se intenzitet postupno smanjivao te je potpuno nestao tijekom sljedeća tri tjedna.

13. U pisanim podnescima od 15. lipnja 2001. punomoćnica podnositelja zahtjeva je povisila početni tužbeni zahtjev za naknadom štete na 335.000,00 kn, od čega je 300.000,00 HRK traženo za duševne boli uzrokovane zlostavljanjem, 15.000,00 HRK za fizičku bol i 20.000,00 HRK za strah. Na ročištu održanom 21. lipnja 2001. punomoćnica podnositelja zahtjeva ponovila je taj zahtjev te istovremeno povukla ranije prigovore na mišljenje vještaka.

14. Dana 17. rujna 2002. općinski sud je donio presudu kojom je podnositelju zahtjeva dodijelio ukupno 14.500,00 HRK na ime naknade nematerijalne štete pretrpljene zbog proizvoljnog lišenja slobode i zlostavljanja, uz zakonsku zateznu kamatu koja teče od 17. rujna 2002. te 3.553,31 HRK sudskih troškova. Sud je podnositelju dodijelio 5.000,00 HRK zbog povrede ugleda i časti, slobode i prava osobnosti, 4.500,00 HRK zbog fizičke boli i 5.000,00 HRK zbog pretrpljenog straha. Istovremeno,

Sud je odbio preostali dio podnositeljevog tužbenog zahtjeva za naknadu štete (320.500,00 HRK) te mu naložio da državi plati 26.197,87 HRK parničnih troškova koji se odnose na naknadu državnom odvjetništvu za zastupanje države.

15. Napose, u pogledu parničnih troškova, taj je sud utvrdio da ukupan iznos „troškova potrebnih za vođenje postupaka” u smislu članka 155. stavka 1. Zakona o parničnom postupku, koje je imao podnositelj zahtjeva zato što ga je pred sudom zastupala odvjetnica iznosi 40.070,00 HRK, dok je država imala trošak od 27.375,00 HRK zato što ju je zastupalo državno odvjetništvo. Budući da je podnositelju zahtjeva dodijeljeno 4,3 % od ukupno potraživanog iznosa naknade štete, smatra se da je u tom postotku uspio s potraživanjem u postupku naknade štete, a da je država uspjela s preostalim 95,7 % potraživanja. Troškovi su odmjereni u skladu s tim postotcima, što znači da je podnositelj zahtjeva imao pravo na to da mu država nadoknadi 3.553,31 HRK troškova, dok je država imala pravo na to da joj podnositelj zahtjeva nadoknadi 26.197,87 HRK njezinih troškova.

16. Dana 9. svibnja 2006. Županijski sud u Zagrebu je odbio žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku presudu.

17. Nakon revizije podnositelja zahtjeva, Vrhovni sud Republike Hrvatske je dana 24. travnja 2007. preinačio odluke nižih sudova i dodijelio mu ukupno 24.000,00 HRK na ime naknade nematerijalne štete, uz zakonsku zateznu kamatu koja teče od 17. rujna 2002. te 8.300,00 HRK za troškove. Konkretno, sud je podnositelju zahtjeva dodijelio 7.000,00 HRK za fizičke boli, 12.000,00 HRK za strah, dok je iznos od 5.000,00 HRK koji je prvostupanjski sud dodijelio zbog povrede prava osobnosti ostao neizmijenjen. Sud je odbio preostali dio podnositeljevog tužbenog zahtjeva za naknadu štete i naložio mu da državi plati 19.000,00 HRK parničnih troškova.

18. Dana 24. prosinca 2007. država je podnositelju zahtjeva isplatila ukupan iznos od 32.207,28 HRK, sukladno presudi Vrhovnog suda. Taj se iznos sastojao od 24.000,00 HRK na ime naknade štete, 18.907,28 HRK obračunatih zakonskih zateznih kamata te 8.300,00 HRK parničnih troškova, umanjeno za 19.000,00 HRK parničnih troškova koje je podnositelj zahtjeva morao platiti državi.

19. U međuvremenu, dana 19. listopada 2007. podnositelj zahtjeva je, pozivajući se na članke 22. i 23. Ustava, podnio ustavnu tužbu protiv presude Vrhovnog suda, navodeći povrede svojeg ustavnog prava na slobodu i zabranu zlostavljanja. Podnositelj zahtjeva je u svojoj ustavnoj tužbi, *inter alia*, naveo kako slijedi:

„Dana 30. listopada 1998. pokrenuo sam parnični postupak za naknadu štete protiv Republike Hrvatske kao tuženika, čiji je epilog, nakon devet godina napornog parničenja, taj da mi Republika Hrvatska kao tuženik mora isplatiti 24.000,00 [hrvatskih] kuna za sve vrste nematerijalnih šteta i 8.300,00 [hrvatskih] kuna za troškove postupka, dok sam ja istovremeno tuženiku morao platiti 19.000,00 [hrvatskih] kuna za troškove postupka!?”

...

...Očekivao sam potpunu zadovoljštinu ...i [umjesto toga] nevoljko su mi dodijeljene samo te 24.000 [hrvatskih] kuna, što se, nakon što se oduzmu [tj. uzmu u obzir], moje obveze glede tuženikovih sudskih troškova, svodi na mizernih 13.300 [hrvatskih] kuna. [T]o nije nikakva zadovoljština, već ismijavanje Ustava i zakona o mojem trošku kao nevine žrtve nasilja službenih tijela ...

...

Nakon osporene presude, nakon punih devet godina parničenja ...dodijeljena mi je sramotno niska naknada kao da sam zbog tuđeg nemara ozlijeđen u prometnoj nesreći, a ne brutalno zlostavljan.”

20. Dana 17. rujna 2009. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je podnositeljevu ustavnu tužbu te svoju odluku dostavio njegovoj zastupnici 4. studenog 2009. Pritom je Ustavni sud podnositeljeve tvrdnje ispitao ne samo u odnosu na dva članka Ustava na koja se on pozvao, već i u odnosu na članak 14. stavak 2. Ustava, jer je utvrdio da je iz sadržaja ustavne tužbe jasno da je podnositelj zahtjeva također istaknuo povredu svojeg ustavnog prava na jednakost pred zakonom.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Ustav

Mjerodavne odredbe

21. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90, 135/97, 8/98 (pročišćeni tekst), 113/00, 124/00 (pročišćeni tekst), 28/01, 41/01 (pročišćeni tekst), 55/01 (ispravak), 76/10 i 85/10) glase kako slijedi:

Članak 14. (2)

„Svi su pred zakonom jednaki.”

...

Članak 22.

„Čovjekova je sloboda i osobnost nepovrediva.

Nikom se ne smije oduzeti ili ograničiti sloboda, osim kada je to određeno zakonom, o čemu odlučuje sud.”

Članak 23.

„Nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja ili, bez svoje privole, liječničkim ili znanstvenim pokusima.

Zabranjen je prisilni i obvezatni rad.”

...

Članak 29. (1)

„Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.”

...

Članak 48.

„Jamči se pravo vlasništva.

Vlasništvo obvezuje. Nositelji vlasničkog prava i njihovi korisnici dužni su pridonositi općem dobru.”

B. Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske*1. Mjerodavne odredbe*

22. Mjerodavne odredbe Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske iz 1999. („Narodne novine“, br. 99/99, 29/02 i 49/02 – „Zakon o Ustavnom sudu”), koji je na snazi od 15. ožujka 2002., glasi kako slijedi:

Članak 62.

„1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo) ...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

3. U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.”

Članak 65. (1)

„Ustavna tužba mora sadržavati ... naznaku ustavnog prava za koje se tvrdi da je povrijeđeno s naznakom mjerodavne odredbe Ustava kojom se to pravo jamči ...”

Članak 71. (1)

„...Ustavni sud ispituje samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi.”

2. Sudska praksa Ustavnog suda

23. Dana 9. srpnja 2001. Ustavni je sud donio odluku br. U-III-368/1999 („Narodne novine“, br. 65/2001) u predmetu u kojem se tužiteljica u ustavnoj tužbi pozvala na članak 3. i članak 19. stavak 1. Ustava od kojih se, prema sudskoj praksi tog suda, nijedan ne odnosi na ustavno pravo. Ustavni je sud ipak dopustio ustavnu tužbu utvrdivši povrede članka 14., članka 19. stavka 2. i članka 26. Ustava na koje se tužiteljica nije pozvala te je ukinuo osporene odluke. U svojoj je odluci Ustavni sud presudio kako slijedi:

„ ... niti na jednoj od navedenih ustavnih odredaba [na koje se pozvala podnositeljica ustavne tužbe] ne može zasnivati ustavna tužba.

U konkretnom se slučaju, međutim, kako će dalje biti obrazloženo, radi o specifičnoj pravnoj situaciji, zbog čega je ovaj Sud, unatoč [svojem] utvrđenju da nema i ne može biti povreda ustavnih odredaba na koje se podnositeljica izrijeckom poziva, ocijenio da postoje okolnosti koje nalažu ukidanje [osporenih] odluka...

...

Naime, iz navoda ustavne tužbe i iz stanja spisa predmeta posve evidentno proizlazi da povreda prava, osobito onih zajamčenih odredbama članka 14. (opća jednakopravnost, jednakost svih pred zakonom), članka 19. stavka 2. (jamstvo sudske kontrole zakonitosti pojedinačnih akata tijela državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti) i članka 26. Ustava (jednakost u postupku pred sudovima, drugim državnim tijelima i inim tijelima koja imaju javne ovlasti)...“

C. Zakon o parničnom postupku

1. Mjerodavne odredbe

24. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku („Narodne novine Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“, br. 4/1977, 36/1977 (ispravak), 36/1980, 69/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990 i 35/1991 i „Narodne novine Republike Hrvatske“, br.53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11 i 148/11) glasi kako slijedi:

NADLEŽNOST I SASTAV SUDA

2. Stvarna nadležnost

Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora

Članak 35.

„(1) Kad je za utvrđivanje stvarne nadležnosti, sastava suda, prava na izjavljivanje revizije i u drugim slučajevima predviđenim u ovom zakonu mjerodavna vrijednost predmeta spora, kao vrijednost predmeta spora uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva.

(2) Kamate, parnični troškovi, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir ako ne čine glavni zahtjev.“

Članak 40. (2)

“...kad se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naznačio.”

...

TROŠKOVI POSTUPKA

Članak 151.

„(1) Parnične troškove čine izdaci učinjeni u tijeku ili u vezi s postupkom.

(2) Parnični troškovi obuhvaćaju i nagradu za rad odvjetnika i drugih osoba kojima zakon priznaje pravo na nagradu.”

Članak 154.

„(1) Stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna je protivnoj stranci i njezinu umješaču nadoknaditi troškove.

(2) Ako stranka djelomično uspije u parnici, sud može, s obzirom na postignuti uspjeh, odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka nadoknadi drugoj i umješaču razmjernan dio troškova.

(3) Sud može odlučiti da jedna stranka nadoknadi sve troškove koje su protivna stranka i njezin umješač imali ako protivna stranka nije uspjela samo u razmjerno nezatnom dijelu svog zahtjeva, a zbog tog dijela nisu nastali posebni troškovi.

(4) ...”

Članak 155.

„(1) Sud će prilikom odlučivanja o troškovima postupka stranci odrediti naknadu samo onih troškova koji su bili potrebni za vođenje parnice. O tome koji su troškovi bili potrebni te o visini troškova odlučuje sud ocjenjujući brižljivo sve okolnosti, osobito vodeći računa o pravilima ovoga Zakona koja za pripremanje glavne rasprave određuju upućivanje podnesaka i jedno pripremno ročište te jedno ročište za glavnu raspravu.

(2) Ako je propisana tarifa za nagrade odvjetnika ili za druge troškove, odmjerit će se takvi troškovi prema toj tarifi.”

Članak 156. (1)

„Stranka je dužna neovisno o ishodu parnice nadoknaditi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se njoj dogodio.”

Članak 163.

„Odredbe o troškovima primjenjuju se i na stranke što ih zastupa državno odvjetništvo. U tom slučaju troškovi postupka obuhvaćaju i iznos koji bi se stranci priznao na ime nagrade odvjetniku.”

2. Sudska praksa Vrhovnog suda

25. Dana 6. lipnja 1980. Građanski odjel Vrhovnog suda usvojio je pravno shvaćanje koje je proslijeđeno nižim sudovima kao praktična smjernica i koje otada slijedi (vidi, primjerice, odluke br. Rev-1093/09-2 od 15. listopada 2009., br. Rev-1181/09-2 od 30. listopada 2009. i br. Rev 341/09-2 od 7. travnja 2010.), a prema kojem bi se članak 154. stavak 2. Zakona o parničnom postupku trebao tumačiti kako slijedi:

„1. Kod parcijalnog uspjeha stranaka u postupku (član 154. stavak 2. Zakona o parničnom postupku) potrebno je prilikom određivanja troškova postupka izraziti „djelomični uspjeh” i „razmjerni dio troškova” ocjenjivati ne samo kvantitativno već i kvalitativno, kako s obzirom na osnovu, tako i s obzirom na visinu usvojenog, odnosno odbijenog dijela tužbenog zahtjeva.

Stoga u slučaju:

(a) kad je tuženi osporavao osnovu tužbenog zahtjeva u postupnosti ili samo osnovu pojedinih samostalnih dijelova zahtjeva (pojedini oblik i slično), a zbog čega su izvršena vještačenja i izvedeni drugi dokazi za koje je tužitelj prethodno snosio troškove, tužitelju će se priznati takvi troškovi u cijelosti, bez obzira na visinu dosuđenog iznosa;

(b) ako je tuženi osporio samo visinu zahtijevane naknade pojedinog oblika neimovinske štete, sud će cijeliti da li tužitelju treba u cijelosti ili samo djelomično priznati troškove oko utvrđivanja visine neimovinske štete koje je tužitelj prethodno snosio, a u odnosu na visinu dosuđene naknade.“

26. Primjerice, u predmetu br. Rev-1083/09-2 od 15. listopada 2009. Vrhovni sud je potvrdio odluku nižih sudova da se tužitelju u cijelosti naknade troškovi koje je imao u parničnom postupku zbog naknade štete iako je prihvaćeno samo 65% njegovog tužbenog zahtjeva. U svojoj je odluci Vrhovni sud presudio kako slijedi:

„...ovaj je sud u [svezi] parcijalnog uspjeha stranaka u postupku i primjene članka 154. stavka 2. ZPP zauzeo u svezi tog pitanja pravno shvaćanje još na sjednici građanskog odjela od 6. lipnja 1980. Pravno shvaćanje zauzeto na navedenoj sjednici građanskog odjela odnosi se na to da prilikom određivanja troškova postupka izraz „djelomičan uspjeh“ i razmjerni dio troškova“ treba ocjenjivati ne samo kvantitativno nego i kvalitativno.

To znači da u slučaju kad je tuženik osporavao osnovu tužbenog zahtjeva u potpunosti zbog čega su nastali troškovi parničnog postupka , tužitelju će se priznati takvi troškovi u cijelosti, bez obzira na visinu dosuđenog iznosa. Stoga je primjena čl. 154. st. 2. ZPP kod razmjernog ili djelomičnog uspjeha u parnici u pravilu na način kako to tvrdi revident, ali iznimno i na način kako to su to ocijenili nižesupanjski sudovi u konkretnoj pravnoj stvari. Niže stupanjski sudovi su u ovom postupku ocjenjivali troškove parničnog postupka uzimajući u obzir da su isti zapravo nastali samo uslijed osporavanja osnove tužbenog zahtjeva a ne i u odnosu na postavljenu visinu neimovinske štete. U konkretnom slučaju se radi upravo o primjeni takvog kvalitativnog ocjenjivanja troškova parničnog postupka.“ .”

D. Zakon o državnom odvjetništvu iz 2001.

27. Mjerodavne odredbe Zakona o državnom odvjetništvu („Narodne novine Republike Hrvatske“, br. 51/2001, 16/2007, 20/2007 (ispravak), 146/2008), koji je bio na snazi između 13. lipnja 2001. i 30. lipnja 2009., navode kako slijedi:

Članak 22.

„Troškovi zastupanja [države] pred sudovima i drugim nadležnim tijelima priznaju se nadležnom državnom odvjetništvu prema propisima o nagradama i naknadama za rad odvjetnika

Sredstva naplaćena na ime troškova zastupanja [države] prihod su državnog proračuna.“

E. Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika

28. Prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“, br. 91/2004, 37/2005 i 59/2007), nagrada odvjetnika u parničnom predmetu izračunava se u odnosu na vrijednost predmeta spora (sporni iznos) za svaku radnju u postupku. Vrijednost predmeta spora načelno odgovara iznosu koji tužitelj traži u svom tužbenom zahtjevu. U točkama 7 do 9 navodi se da se nagrada za sastavljanje tužbenog zahtjeva ili tuženikovog odgovora na tužbu i nagrada za zastupanje na ročištu izračunavaju na sljedeći način:

Vrijednost predmeta spora (HRK)	Nagrada (HRK)
0,00 – 2.500,00	250,00
2.500,00 – 5.000,00	500,00
5.000,00 – 10.000,00	750,00
10.000,00 – 100.000,00	1.000,00
100.000,00 – 250.000,00	2.500,00
250.000,00 – 500.000,00	5.000,00

F. Zakon o obveznim odnosima iz 1978.

1. Mjerodavne odredbe

29. Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“, br. 29/1978, 39/1985 i 57/1989 te „Narodne novine Republike Hrvatske“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje u tekstu: „Zakon o obveznim odnosima iz 1978.“), koji je bio na snazi od 1. listopada 1978. do 31. prosinca 2005. je bio zakon koji je uređivao ugovore i naknadu štete. Prema tom Zakonu, sudovi su imali pravo dodjeljivati naknadu za sljedeće vrste nematerijalne štete: (1) fizičku bol, (2) strah i (3) duševne boli uzrokovane: (a) smanjenjem životne aktivnosti, (b) naruženosti, (c) povredom osobna ugleda i časti, (d) povredom slobode, (e) povredom prava osobnosti, (f) smrću bliskog srodnika, (g) teškim invaliditetom člana uže obitelji, i (h) seksualnim deliktima (silovanje, djela razvrata itd.) kažnjivim po kaznenom zakonu. Zakon o obveznim odnosima iz 1978. nije predviđao odštetu kaznene naravi. Njegove mjerodavne odredbe glase kako slijedi:

Šteta Članak 155.

„Šteta je umanjenje društvenih sredstava odnosno nečije imovine, (obična šteta) i sprečavanje njihova povećanja (izmakla korist), a i nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta).“

...

Nematerijalne štete
Članak 200.

„Za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog smanjenja životne aktivnosti, naruženosti, povrede ugleda časti; slobode ili prava ličnosti, smrti bliske osobe te za strah sud će, ako nađe da okolnosti slučaja, a osobito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete, a i kad nje nema.

Pri odlučivanju o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete te o visini njezine naknade sud će voditi računa ... cilju kome služi ta naknada, ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njezinom prirodom i društvenom svrhom.”

2. Smjernice Vrhovnog suda

30. Orijentacijski kriteriji za ujednačavanje visine naknade nematerijalne štete (dalje u tekstu: „Smjernice iz 1995.”) su bile smjernice koje je Vrhovni sud donio 8. ožujka 1995. u cilju olakšavanja jedinstvene primjene članka 200. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. Te su smjernice specificirale sljedeće iznose u njemačkim markama (DM) – koje je trebalo pretvoriti u hrvatske kune (HRK) – za različite vrste nematerijalne štete:

Fizička bol, po danu	jaka	50,00 – 70,00	Ukupno, za sve oblike fizičke boli maksimalno 5.000,00	Ukupan iznos naknada može se razlikovati ovisno o ozbiljnosti ozljede i ostalim specifičnim okolnostima predmeta.
	srednja	30,00 – 50,00		
	slaba	10,00		
Strah	700 – 3.000,00			
Duševna bol zbog smanjenja životne aktivnosti, 10 % za svaku	2.000,00 – 4.000,00 sve do 30%		Promjenjivo ovisno o razmjeru i ozbiljnosti utvrđenih trajnih učinaka.	
	4.000,00 – 7.000,00 za više od 30%			
Duševna bol zbog smrti bliskog srodnika	bračni drug, dijete ili roditelj 10.000,00 – 15.000,00			
	braća i sestre 7.000,00 – 10.000,00			
Duševna bol zbog naruženosti	jaki stupanj	3.000,00 – 5.000,00	Promjenjivo ovisno o dobi, zanimanju, spolu, mjestu ozljede itd.	
	srednji stupanj	2.000,00 – 3.500,00		
	laki stupanj	1.000,00 – 2.000,00		
Duševna bol zbog naročito teškog invaliditeta bliske osobe	10.000,00 – 20.000,00			

31. Orijentacijski kriteriji i iznosi za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete (dalje u tekstu: „Smjernice iz 2002.”) su smjernice koje je Vrhovni sud donio 29. studenoga 2002., a koje su zamijenile Smjernice iz 1995. Objavljene su 30. prosinca 2002. i 30. lipnja 2003. U glasilu Vrhovnog suda „Izbor odluka Vrhovnog suda Republike

Hrvatske” br. 2/2002 i 1/2003. Smjernice iz 2002. specificiraju sljedeće iznose u kunama koji se dodjeljuju za različite vrste nematerijalnih šteta:

Fizička bol, po danu	jaka	370,00	
	srednja	220,00	
	slaba	70,00	
Strah	2.200,00 – 30.000,00		
Duševna bol zbog smanjenja životne aktivnosti	do 25%	7.500,00	za svakih 10%
	između 25% i 40%	11.000,00	za svakih 10%
	između 40% i 60%	22.000,00	za svakih 10%
	između 60% i 80%	45.000,00	za svakih 10%
	između 80% i 100%	75.000,00	za svakih 10%
Duševna bol zbog smrti bliskog srodnika	Smrt bračnog druga ili djeteta		220.000,00
	Gubitak nerođenog djeteta		75.000,00
	Smrt roditelja	djetetu koje se nalazi na odgoju i skrbi kod roditelja	220.000,00
		djetetu	150.000,00
	Smrt brata ili sestre		75.000,00
Duševna bol zbog naruženosti	jaki stupanj	vrlo uočljivo trećima	37.000,00
		uočljivo trećima samo ponekad	22.000,00
	srednji stupanj	vrlo uočljivo trećima	22.000,00
		uočljivo trećima samo ponekad	11.000,00
	laki stupanj	vrlo uočljivo trećima	5.000,00
		uočljivo trećima samo ponekad	2.500,00
Duševna bol zbog naročito teškog invaliditeta bliske osobe	Invaliditet bračnog druga		220.000,00
	Invaliditet roditelja	djetetu koje se nalazi na odgoju i skrbi kod roditelja	220.000,00
		djetetu	150.000,00

G. Ostalo mjerodavno zakonodavstvo

32. Članak 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske iz 1999. („Narodne novine“, br. 99/1999 od 29. rujna 1999.), s izmjenama i dopunama u skladu s novelom iz 2002. koja je stupila na snagu 15. ožujka 2002. (*Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske*, „Narodne novine“, br. 29/2002 od 22. ožujka 2002.) utvrđuje da je ustavna tužba prikladno pravno sredstvo u odnosu na prigovore o duljini sudskih postupaka u Hrvatskoj, a izložen je u predmetu *Slaviček protiv Hrvatske* (odl.), br. 20862/02, ECHR 2002.-VII.

33. Mjerodavne odredbe Zakona o sudovima („Narodne novine“, br. 150/05, 16/07 i 113/08), koji je na snagu stupio 29. prosinca 2005., glede zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku kao prikladnog pravnog sredstva za prigovore koji se odnose na prigovore o duljini sudskih postupaka u Hrvatskoj navedene su u predmetu *Praunspurger protiv Hrvatske*, br. 16553/08, st. 21., 22. travnja 2010.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

34. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da je bio zlostavljan, da je policijski službenik koji ga je zlostavljao kažnjen samo uvjetnom kaznom, te da je naknada koja mu je dodijeljena u gore spomenutom građanskom postupku nedostatna. Pozvao se na članak 3. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.”

35. Sud prvo primjećuje da se zlostavljanje kojem podnositelj prigovara dogodilo 25. siječnja 1997., odnosno prije nego što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku dana 5. studenoga 1997. Dalje primjećuje da je kazneni postupak protiv policijskog službenika završen 30. prosinca 1997., a da je podnositelj zahtjeva svoj zahtjev Sudu podnio tek 2. svibnja 2011., više od trinaest godina kasnije. Očito je da je vremensko ograničenje od šest mjeseci za podnošenje zahtjeva Sudu već isteklo.

36. Slijedi da je zahtjev podnositelja, u mjeri u kojoj se odnosi na materijalni aspekt članka 3. Konvencije, odnosno negativnu obvezu države da se suzdrži od zlostavljanja, nedopušten zbog nespojivosti s odredbama Konvencije *ratione temporis* u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije, te stoga mora biti odbačen u skladu s člankom 35. stavkom 4. Konvencije.

37. Nadalje slijedi da je zahtjev podnositelja, u mjeri u kojoj se odnosi na postupovni aspekt članka 3. Konvencije, odnosno pozitivnu obvezu provođenja učinkovite službene istrage koja može dovesti do identificiranja i kažnjavanja odgovorne osobe, nedopušten prema članku 35. stavku 1. zbog nepoštivanja šestomjesečnog roka, te mora biti odbačen u skladu s člankom 35. stavkom 4. Konvencije.

38. Preostali dio podnositeljevog zahtjeva koji se odnosi na prigovor nedostatnosti naknade koju je primio zbog pretrpljenog zlostavljanja razmotrit će se prema članku 13. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Vasil Sashov Petrov protiv Bugarske*, br. 63106/00, stavci 58. – 61., 10. lipnja 2010.) koji glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom, čak i u slučaju kada su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

39. Sud ponavlja da članak 13. ne sadrži opće jamstvo pravne zaštite svih materijalnih prava. Odnosi se izričito na one slučajeve u kojima podnositelj, na osnovi o kojoj se može raspravljati, tvrdi da je povrijeđeno neko od njegovih prava ili sloboda utvrđenih u Konvenciji (vidi predmet *Gavella protiv Hrvatske* (odl.), br. 33244/02, ESLJP 2006-XII. (izvadci)). U skladu s time, na taj članak Konvencije ne može se pozivati samostalno, već samo u svezi s jednim ili više materijalnih članaka Konvencije.

40. S tim u vezi, Sud upućuje na naprijed navedene zaključke prema kojima je zahtjev podnositelja prema članku 3. Konvencije nedopušten zbog nespojivosti *ratione temporis*.

41. Slijedi da je zahtjev prema članku 13. također nespojiv s odredbama Konvencije *ratione temporis* u smislu članka 35. stavka 3. te mora biti odbačen u skladu s člankom 35. stavkom 4.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE ZBOG PRETJERANIH TROŠKOVA POSTUPKA

42. Podnositelj je također prigovorio da su domaći sudovi, naloživši mu da državi plati troškove koji su bili veći od njemu dodijeljene naknade zbog zlostavljanja od strane policije, povrijedili članak 6. stavak 1. Konvencije, čiji mjerodavni dio glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud pravično ... i u razumnom roku ispita njegov slučaj.”

43. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

44. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora na četiri temelja. Tvrdila je da podnositelj zahtjeva ne može tvrditi da je bio žrtva navodne povrede, da nije iscrpio domaća pravna sredstva, da se nije pridržavao pravila o šestomjesečnom roku te da je zloupotrijebio pravo podnošenja zahtjeva.

1. Podnositeljev status žrtve

45. Vlada je prvo ustvrdila da je iz presude Vrhovnog suda od 24. travnja 2007. (vidi prethodni stavak 17.) očigledno da troškovi koje je podnositelj morao platiti državi nisu bili veći od njemu dodijeljene naknade. Podnositelj stoga nije mogao tvrditi da je žrtva navodne povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

46. Podnositelj je ostao pri svom stavu da je bio žrtva povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

47. Uzimajući u obzir presudu Vrhovnog suda od 24. travnja 2007., Sud smatra da je nesporno da je podnositelju zahtjeva na kraju naloženo platiti troškove (19.000,00 HRK) koji su bili niži od njemu dodijeljene naknade (24.000,00 HRK). Međutim, to ne znači da podnositelj zahtjeva ne može tvrditi da je žrtva povrede kojoj prigovara jer značajno smanjenje dodijeljene naknade koje je rezultat obveze plaćanja troškova parničnog postupka, može uzrokovati povredu članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi, primjerice, predmet *Stankov protiv Bugarske*, br. 68490/01, stavci 51.–67., ESLJP, 2007-VIII). Sukladno tome, Vladin se prigovor o podnositeljevu statusu žrtve mora odbiti.

2. Neiscrpljivanje domaćih pravnih sredstava

(a) Tvrdnje stranaka

48. Vlada je nadalje tvrdila da podnositelj nije prigovarao povredi prava na pošteno suđenje u postupku pred domaćim sudovima. Posebno, podnositelj se u svojoj ustavnoj tužbi nije pozvao na članak 29. Ustava, odredbu koja jamči ustavno pravo na pošteno suđenje, niti izravno na članak 6. stavak 1. Konvencije. Umjesto toga, žalio se samo na povredu svojeg ustavnog prava na slobodu zajamčenog člankom 22. Ustava i povredu ustavne zabrane zlostavljanja navedene u članku 23. Ustava (vidi prethodne stavke 19. i 21.).

49. Pozivajući se na načelo *iura novit curia*, podnositelj je odgovorio da je na Ustavnom sudu bilo da pravno kvalificira argumente navedene u njegovoj ustavnoj tužbi. Upravo je primjenom tog načela Ustavni sud utvrdio da je on također implicitno istaknuo povredu članka 14. stavka 2. Ustava (vidi prethodni stavak 20.). S obzirom na navedeno, Ustavni sud je, da je htio, jednako tako mogao (pre)kvalificirati argumente navedene u njegovoj ustavnoj tužbi i ispitati ih u odnosu na članak 29. stavak 1. Ustava jer je bilo očigledno da one, zajedno s činjenicama predmeta, upućuju na to da postupak nije bio pošten.

(b) Ocjena suda

50. Sud prvo primjećuje da se podnositelj zahtjeva u svojoj ustavnoj tužbi nije pozvao na članak 29. stavak 1. Ustava, odredbu koja nedvojbeno odgovara članku 6. stavku 1. Konvencije. Također se nije izriječno pozvao niti na članak 6. stavak 1. Umjesto toga, prvenstveno se pozvao na članke 22. i 23. Ustava, odredbe koje uvelike odgovaraju člancima 3. i 5. Konvencije (vidi prethodni stavak 21.).

51. Sud dalje primjećuje da je iz odluke Ustavnog suda br. U-III-363/1999 od 9. srpnja 2001. (vidi prethodni stavak 23.) jasno da u određenim slučajevima nije potrebno da se osobe koje podnose ustavnu tužbu pozivaju na mjerodavne članke Ustava, kao što bi to proizlazilo iz članka 65. stavka 1. i članka 71. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu. Ponekad može biti dovoljno da povreda ustavnog prava bude očita iz podnositeljevih tvrdnji i iz spisa predmeta. Ovaj zaključak dodatno je potvrđen spremnošću Ustavnog suda da u ovom predmetu podnositeljev slučaj ispita i prema članku 14. stavku 2. Ustava, odredbi na koju se on nije pozvao u svojoj ustavnoj tužbi (vidi prethodne stavke 19.–20.).

52. Stoga, iako je točno da se podnositelj u svojoj ustavnoj tužbi nije izriječno pozivao na članak 6. stavak 1. Konvencije ili na odgovarajuće odredbe Ustava, on se pozvao na neprimjerenost naknade dodijeljene zbog policijskog zlostavljanja u odnosu na troškove sudskog postupka koje je obvezan platiti državi. Napose, takvu je smanjenu naknadu nazvao „ismijavanjem Ustava i zakona” (vidi prethodni stavak 19.).

53. U tim okolnostima, Sud smatra da je podnositelj zahtjeva, koji je postavljajući ovo pitanje u svojoj ustavnoj tužbi u biti, pred domaćim sudovima iznio isti zahtjev koji je podnio Sudu. Stoga je nacionalnim

tijelima dao priliku koja u načelu treba biti dana državama ugovornicama u skladu s člankom 35. stavkom 1. Konvencije, da isprave povrede koje se protiv njih iznose (vidi *Lelas protiv Hrvatske*, br. 55555/08, stavci 45. i 47.-52., 20. svibnja 2010.).

54. Nadalje, iako je podnositelj prigovor o neprimjerenosti naknade dodijeljene zbog policijskog zlostavljanja uistinu nespojiv *ratione temporis* ako se ispituje u smislu članka 13. u vezi s člankom 3. Konvencije (vidi prethodne stavke 38.–41.), takvo se obrazloženje ne primjenjuje ako se isti prigovor ispituje prema odredbama Ustava Republike Hrvatske koje im sadržajno odgovaraju. Stoga se podnositelja ne može kriviti što se u svojoj ustavnoj tužbi pozvao na članak 23. Ustava, odnosno na odredbu specifičniju za svoj predmet koja mu time nudi veću mogućnost uspjeha od članka 29. stavka 1. Ustava (vidi prethodni stavak 21.).

55. Slijedi da se Vladin prigovor o neiscrpljenju domaćih pravnih sredstava također mora odbiti.

3. Poštivanje pravila o šest mjeseci

(a) Tvrdnje stranaka

56. Vlada je dalje tvrdila da, iako je datum na obrascu zahtjeva 30. travnja 2010., nije jasno kada je obrazac podnesen Sudu. Istaknula je da se na njemu nalazi žig Tajništva s datumom 10. svibnja 2010., a da je konačna odluka domaćeg suda, odnosno odluka Ustavnog suda od 17. rujna 2009., podnositeljevoj zastupnici dostavljena 4. studenoga 2009. Stoga je navela da je podnositelj zahtjev Sudu podnio izvan vremenskog ograničenja od šest mjeseci.

57. Podnositelj je odgovorio da je svoj zahtjev Sudu poslao poštom preporučeno 30. travnja 2010., što je očigledno iz priložene poštanske potvrde o primitku. Stoga, svoj je zahtjev Sudu podnio unutar vremenskog ograničenja od šest mjeseci.

(b) Ocjena suda

58. Sud smatra dostatnim primijetiti da je odluka Ustavnog suda od 17. rujna 2009., kojom se odbija podnositeljeva ustavna tužba, njegovoj punomoćnici dostavljena 4. studenoga 2009. te da je podnositelj zahtjev Sudu podnio 30. travnja 2010. (o čemu je priložio dokaz u obliku poštanske potvrde o primitku), odnosno pet mjeseci i dvadeset i pet dana kasnije.

59. U svjetlu prethodno navedenoga i imajući u vidu da je u predmetu *Peruško* već odbijen sličan Vladin prigovor (vidi predmet *Peruško protiv Hrvatske*, br. 36998/09, stavci 34.–37., 15. siječnja 2013.), Sud smatra da nema razloga da u ovom predmetu presudi drugačije.

60. Slijedi da Vladin prigovor glede nepridržavanja pravila o šest mjeseci također mora biti odbijen.

4. Zloupotreba prava na podnošenje zahtjeva

(a) Podnesci stranaka

61. Konačno, Vlada je tvrdila da u je u svojim navodima iznesenim u odgovoru od 21. srpnja 2011. podnositeljeva punomoćnica iznijela uvredljive i neprimjerene komentare koji su prerasli u zloupotrebu prava na podnošenje zahtjeva u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Napose, Vladine pravne argumente navedene u očitovanju od 16. lipnja 2011. opisala je „manipulatorskim” i „neznalačkim” te dodala da je komunikacija s Vladom očito bila „gubitak vremena i truda” te „besmislena komunikacija s gluhim”, kao i da se Vlada „ogriješila o načelo *iura novit curia*”.

62. Podnositelj nije odgovorio na ove argumente.

(b) Ocjena suda

63. Sud prvo primjećuje da podnositeljeva punomoćnica u svojem očitovanju od 21. srpnja 2011. argumente Vlade nije opisala „neznalačkim” ili „manipulatorskim”. Umjesto toga, u svojem je odgovoru na Vladin prigovor o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava napisala da je Vlada „manipulirala ustavnom tužbom”. Nadalje, argument da se Vlada „ogriješila” o načelo *iura novit curia* trebalo bi, prema mišljenju Suda, prije shvatiti kao izjavu da je Vlada prekršila to načelo. S druge strane, podnositeljeva punomoćnica u svojem očitovanju uistinu jest navela da je komunikacija s Vladom „gubitak vremena i truda” te „besmislena komunikacija s gluhim”.

64. Međutim, Sud ponavlja da se zahtjev, iako je upotreba uvredljivog rječnika u postupcima pred Sudom neupitno neprimjerena, može odbaciti kao uvredljiv samo u iznimnim okolnostima (vidi predmet *Felbab protiv Srbije*, br. 14011/07, stavak 56.). Imajući u vidu svoju sudsku praksu (vidi predmet *Felbab*, loc. cit. te tamo citirane predmete), Sud smatra da priroda izjava podnositeljeve zastupnice, iako one jesu bile neprimjerene i uistinu vrijedne žaljenja, nije takva da bi opravdala odluku o proglašenju zahtjeva nedopuštenim zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva.

65. Slijedi da Vladin prigovor glede navodne zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva mora biti odbijen.

5. Zaključak

66. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Vlada

67. Vlada je najprije ponovila prethodnu tvrdnju (vidi stavak 45.) da, protivno podnositeljevim navodima, troškovi koje je podnositelju naloženo platiti državi, nisu bili veći od naknade koja mu je dodijeljena.

68. Dalje je tvrdila da je odluka o troškovima u podnositeljevu slučaju utemeljena na mjerodavnim odredbama Zakona o parničnom postupku (vidi prethodni stavak 24.) i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (vidi prethodni stavak 28.), te da je stoga propisana zakonom.

69. Vlada je objasnila da se prema hrvatskom zakonu troškovi parničnog postupka, posebice sudske pristojbe i naknade odvjetnicima, određuju prema vrijednosti predmeta spora. U slučajevima kada tužitelj zahtijeva plaćanje određenog novčanog iznosa, vrijednost predmeta spora jest iznos koji se potražuje u parničnom postupku. Kao izravna posljedica toga, kada je tužitelj postavio visoki tužbeni zahtjev, bit će visoki i tuženikovi sudski troškovi. Nadalje, parnični troškovi odmjeravaju se na kraju postupka, u skladu s uspjehom stranaka u sporu. Ova se pravila primjenjuju i u slučajevima u kojima je stranka država, koju zastupa državno odvjetništvo. U ovom predmetu podnositelj zahtijeva je tražio 335.000,00 HRK na ime naknade štete, dok su mu domaći sudovi u konačnici dodijelili 24.000,00 HRK, odnosno 7% traženog iznosa, što je značilo da je država uspjela s 93%. Stoga je podnositelju naloženo da plati 93% troškova koje je imala država. Tim pravilom, koje predviđa obvezu stranaka da plate troškove ovisno o svojem uspjehu u postupku i koji se određuju u odnosu na vrijednost zahtjeva, postiže se legitiman cilj pravilnog djelovanja pravosudnog sustava sprečavanjem tužitelja u pokretanju neutemeljenih postupaka ili podnošenju nerazumno visokih zahtjeva koji nemaju činjeničnog uporišta ili ne odgovaraju stvarno pretrpljenoj šteti, te se štite financijski interesi tuženika.

70. Kad je riječ o razmjernosti, Vlada je prvo istaknula da je domaći sud, uzme li se u obzir da je podnositelj uspio sa samo 7% zahtjeva, mogao primijeniti članak 154. stavak 3. Zakona o parničnom postupku (vidi prethodni stavak 24.) koji mu omogućuje da dodijeli puni iznos troškova jednoj stranci ako je drugoj dosuđen neznatan dio njezina tužbenog zahtjeva. Odabrali su to ne učiniti upravo zbog prirode podnositeljevog zahtjeva.

71. Vlada je dalje primijetila da je podnositelj svoj tužbeni zahtjev od 4. studenoga 1998. temeljio na presudi kaznenog suda kojom je M. B. proglašen krivim za zlostavljanje podnositelja tijekom obavljanja službene dužnosti. Zbog toga je u početku tražio da mu se dodijeli 295.000,00 HRK, iako iz činjenica koje je kazneni sud utvrdio i naveo u svojoj presudi proizlazi da je podnositelj pretrpio nekoliko lakših ozljeda (vidi prethodni stavak 9.). Te je utvrđene činjenice u spomenutom parničnom postupku potvrdio medicinski vještak u svojem mišljenju od 15. studenog 1999.,

prema kojem je podnositelj kraće vrijeme trpio strah i ozbiljnu do umjerenu bol (vidi prethodni stavak 12.).

72. Vlada je tvrdila da su, u tom kontekstu i uzimajući u obzir postojeću sudsku praksu Vrhovnog suda i njegove Smjernice iz 1995. (vidi prethodni stavak 30.), podnositelj ili svakako njegova odvjetnica, trebali biti svjesni da je traženi iznos bio nerealno visok s obzirom na podnositeljeve ozljede, te da će podnositelju, posljedično, vjerojatno biti naređeno da plati velik dio tuženikovih troškova postupka. Nadalje, nakon što je medicinski vještak iznio svoje mišljenje i nakon što je postalo očigledno da podnositelj nema pravo dobiti ni približan iznos koji traži, podnositelj i njegova odvjetnica bez ikakva su opravdanja povisili tužbeni zahtjev na 335.000,00 HRK (vidi prethodni stavak 13.). Taj je iznos bio nerealan s obzirom na ozljede utvrđene u mišljenju medicinskog vještaka na koje podnositelj nije imao prigovora.

73. Time je podnositelj odredio previsoku vrijednost predmeta spora, što je rezultiralo obvezom plaćanja relativno visokog postotka troškova postupka državi kao tuženiku, u iznosu od 19.000,00 HRK. S tim u vezi, Vlada je istaknula da se država ne može smatrati odgovornom za nestručno pravno zastupanje podnositeljeve odvjetnice. Ponovno je naglasila da su troškovi koje je podnositelj morao podmiriti, iako visoki, i dalje bili niži od iznosa naknade (24.000,00 HRK) i troškova (8.300,00 HRK) dosuđenih podnositelju u istom postupku.

74. Zaključno, Vlada je utvrdila da troškovi koje je podnositelj morao podmiriti nisu bili nerazumni ni proizvoljni u odnosu na iznos koji je podnositelj tražio, te da stoga nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

(b) Podnositelj zahtjeva

75. Podnositelj zahtjeva je odgovorio da Vlada, kao ni domaći sudovi, nije razumjela specifičnu prirodu njegova građanskog predmeta, te ga je tretirala kao uobičajen građanski predmet koji ne uključuje ozbiljnu povredu Konvencije. Objasnio je da su kriteriji koje su domaći sudovi primijenili u njegovu predmetu radi ocjenjivanja visine štete, a na koje se Vlada pozvala, razvijeni na temelju uobičajenih građanskih predmeta poput onih koji odnose na naknade štete za ozljede zadobivene u prometnim nesrećama ili barskim ili uličnim tučnjavama. Ti se kriteriji ne mogu primijeniti na njegov predmet koji se odnosio na mučenje i zlostavljanje u okolnostima nezakonitog uhićenja i pritvora za koje je odgovoran policijski službenik i koje je trajalo pet sati, te uključivalo brutalno zlostavljanje, ponižavanje i nanošenje ozljeda na vitalnim dijelovima tijela, što je očigledno iz činjeničnih nalaza kaznenog suda. U tim se okolnostima iznos koji je u spomenutom parničnom postupku potraživao na ime naknade nematerijalne štete nije mogao smatrati previsokim da su domaći sudovi u obzir uzeli svrhu dosuđivanja naknade u takvim slučajevima, a to je obeštećenje žrtve, ali i odvratanje od sličnih nedjela u budućnosti.

2. Ocjena suda

(a) Pravna karakterizacija podnositeljevog zahtjeva

76. Glavno pitanje u ovom predmetu odnosi se na činjenicu da je podnositelju naloženo da naknadi troškove države koju je u parničnom postupku zastupalo državno odvjetništvo, koji su iznosili gotovo 79% (iznosa glavnice) naknade koju je država, sukladno presudi, trebala platiti njemu zbog zlostavljanja koje je pretrpio od policijskog službenika koji je već bio proglašen krivim za kazneno djelo zlostavljanja tijekom obavljanja službene dužnosti. Posljedično, naknada isplaćena podnositelju bila je znatno smanjena jer je morao naknaditi navedene troškove unatoč činjenici da su hrvatski sudovi nedvosmisleno utvrdili da ima pravo od države tražiti naknadu nematerijalne štete prouzročene policijskim zlostavljanjem.

77. Sud ponavlja da je u predmetu *Stankov* smatrao da bi nametanje znatnog financijskog opterećenja nakon završetka postupka moglo značiti ograničenje prava na pristup sudu, te utvrdio da nalog podnositelju da podmiri te troškove predstavlja takvo ograničenje (vidi predmet *Stankov*, prethodno citiran, stavak 54.). Iako su se troškovi postupka u predmetu *Stankov* odnosili na sudske pristojbe, Sud smatra da je isti zaključak u jednakoj mjeri primjenjiv na ovaj predmet u kojem se troškovi za koje je podnositelju naloženo da ih plati državi sastoje od naknada državnom odvjetništvu za zastupanje države u parničnom postupku, te koji se uplaćuju u državni proračun (vidi prethodni stavak 27.). Sud stoga smatra da se podnositeljev zahtjev na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije zbog previsokih troškova postupka treba ispitati kao prigovor ograničenja prava pristupa na sud.

(b) Je li postojalo ograničenje glede podnositeljeva prava na pristup sudu

78. Sud primjećuje da članak 154. stavak 1. Zakona o parničnom postupku obuhvaća pravilo da „gubitnik plaća”, prema kojemu neuspješna stranka mora platiti troškove uspješne stranke. Također, prema stavku 2. istog članka, kada je stranka djelomično uspjela u sporu, sud toj stranci može naložiti da naknadi odgovarajući dio troškova druge stranke (vidi prethodni stavak 24.).

79. Nadalje, prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, te se nagrade u parničnim postupcima načelno izračunavaju u odnosu na vrijednost predmeta spora (vidi gore stavak 28.). Na temelju članka 35. stavka 1. Zakona o parničnom postupku, u slučajevima kada tužitelj traži isplatu novčanog iznosa, vrijednost predmeta spora odgovara iznosu potraživanom u tužbenom zahtjevu (vidi prethodni stavak 24.). Stoga, što tužitelj potražuje veći iznos, veća će biti nagrada tuženikova odvjetnika.

80. Ova pravila zajedno znače da će tužitelj, kada je, kao što je to slučaj u ovom predmetu, samo djelomično uspio u parničnom postupku, možda morati platiti tuženikove troškove (uključujući odvjetničke nagrade) u skladu s postotkom zahtjeva koji je odbijen. Točnije, kada sud presudi da je tužbeni zahtjev za naknadu štete protiv tuženika osnovan, ali pretjerano

visok, naložit će tuženiku da tužitelju plati naknadu štete, a tužitelju istovremeno može naložiti da plati tuženikove troškove postupka. Kada tužitelj traži previsok iznos, troškovi mogu premašiti iznos dodijeljene naknade pa će ukupna financijska korist biti na strani tuženika unatoč utvrđenju da je tužitelj pretrpio gubitak zbog čega mu je naknada štete i dodijeljena. Svrha ovih pravila je zaštititi tuženike od tužitelja koji ističu previsoke zahtjeve (koji su inače osnovani) i time nerazumno povećavaju troškove odvjetnika koji zastupa tuženika.

81. Budući da pravilo „gubitnik plaća” i s njim povezano pravilo prema kojem jedna stranka plaća troškove druge stranke (uključujući odvjetničku nagradu) u omjeru koji odgovara njihovoj uspješnosti u postupku, pri čemu će iznos troškova ovisiti o visini tužbenog zahtjeva, potencijalne parničare odvraćaju od podnošenja (preuveličanih) zahtjeva pred sudovima, Sud smatra da se to može smatrati ograničenjem koje ometa pravo na pristup sudu (vidi predmet *Stankov*, loc. cit.).

82. Takvo se ograničenje ne može smatrati nespojivim *per se* s člankom 6. stavkom 1. Konvencije. Međutim, iznos troškova procijenjenih u svjetlu određenih okolnosti danog predmeta materijalni je čimbenik pri odlučivanju je li osoba uživala pravo pristupa na sud (vidi predmet *Stankov*, prethodno citirano, stavak 52.).

83. Kako je Sud u brojnim prigodama naglasio, ograničenje koje utječe na pravo na pristup sudu neće biti spojivo s člankom 6. stavkom 1. osim ako teži legitimnom cilju, te ako postoji razuman odnos razmjernosti između iskorištenih sredstava i legitimnog cilja koji se teži postići (vidi, primjerice, predmet *Stankov*, prethodno citirano, stavak 55.). Sud stoga mora preispitati je li to postignuto u ovom predmetu.

(c) Je li ograničenje težilo legitimnom cilju

84. Sud primjećuje da se načelo na kojem počivaju pravilo „gubitnik plaća” i gore prikazano povezano pravilo o naknadi troškova sastoji u izbjegavanju neopravdanog parničanja i nerazumno visokih troškova parničanja odvrćanjem potencijalnih tužitelja od pokretanja neutemeljenih sporova ili podnošenja previsokih tužbenih zahtjeva bez snošenja posljedica. Sud stoga smatra da ova pravila kroz odvrćanje od neutemeljenih parnica i preuveličanih troškova općenito teže legitimnom cilju osiguranja pravilnog djelovanja pravosudnog sustava i zaštite prava drugih.

85. Ovakvo stajalište ne mijenja činjenica da se navedena pravila također primjenjuju na građanske postupke u kojima je stranka država, čime joj se omogućuje da od neuspješne stranke naplati troškove zastupanja. Ne može se smatrati da država ima neograničene resurse, te bi i država, poput privatnih stranaka, također trebala uživati zaštitu od neutemeljenih parnica.

(d) Je li ograničenje bilo razmjerno legitimnom cilju kojemu se teži

86. Sud ponavlja da je prvenstveno na nacionalnim tijelima, posebice sudovima, da tumače i primjenjuju domaće pravo. To se posebice odnosi na to kako sudovi tumače pravila postupovne prirode. Uloga Suda ograničena

je na utvrđivanje jesu li učinci takvog tumačenja spojivi s Konvencijom (vidi, primjerice, predmet *Tejedor García protiv Španjolske*, 16. prosinca 1997., stavak 31., *Izvjješća 1997-VIII* i predmet *Pérez de Rada Cavanilles protiv Španjolske*, 28. listopada 1998., stavak 43., *Izvjješća 1998-VIII*).

87. Sud naglašava da podnositelj zahtjeva u ovom predmetu nije osporio sama pravila sadržana u članku 154. stavcima 1. i 2. Zakona o parničnom postupku. Umjesto toga, on smatra da njegov zahtjev za naknadu štete nije bio previsok. Međutim, Sud ne može u kontekstu članka 6. stavka 1. Konvencije ispitati je li iznos dodijeljen podnositelju zbog pretrpljenog zlostavljanja od strane policije bio dostatan. To pitanje je prethodno razmotreno na temelju članka 13. zajedno s člankom 3. Konvencije (vidi stavke 38.–41.). Jedino pitanje koje Sud u ovom predmetu može ispitati na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije jest da li je podnositelju zahtjeva nalogom da državi, koju je zastupalo državno odvjetništvo, podmiri troškove zastupanja jednake odvjetničkim nagradama, neopravdano ograničeno pravo na pristup sudu.

88. S tim u vezi Sud najprije ponavlja da je iznimno teško procijeniti nematerijalnu štetu, te da to često uključuje istraživanje ranijih predmeta kako bi se na temelju sličnih okolnosti utvrdio vjerojatni iznos naknade štete (vidi predmet *Stankov*, prethodno citirano, stavak 62.). U predmetu *Stankov* Sud je presudio da je došlo do povrede prava pristupa sudu, prvenstveno jer je utvrdio da se podnositelja zahtjeva ne može okriviti zbog postavljanja visoke cijene „vrijednosti” slobode u situaciji u kojoj Vlada nije dokazala da postoji razvijena ili dostupna sudska praksa određivanja visine naknade za nezakonito pritvaranje. U tom slučaju nije bilo jasno kako bi bilo tko, pa i pravnik, mogao utvrditi što bi u podnositeljevu slučaju bio „razuman” zahtjev (vidi predmet *Stankov*, loc. cit.).

89. Međutim, to nije u potpunosti tako u ovom predmetu. Prema stajalištu Suda očito je da u Hrvatskoj postoje kriteriji koji pojednostavljaju sudačku diskreciju u ocjenjivanju visine naknade koja se dodjeljuje za nematerijalnu štetu, konkretno: Smjernice iz 1995. i Smjernice iz 2002. (vidi prethodne stavke 30.–31.) koje je Vrhovni sud donio upravo u tu svrhu. Iako se čini da Smjernice iz 1995. nisu objavljene, podnositelj nije tvrdio da su njegovoj punomoćnici bile nedostupne niti postoje dokazi koji bi na to upućivali. Nasuprot tome, činjenica da iznosi koje je podnositeljeva punomoćnica tražila na ime naknade za fizičke bolove (15.000,00 HRK) i strah (20.000,00 HRK) nisu pretjerani u usporedbi s gornjim granicama propisanim Smjernicama iz 1995. (5.000,00 DEM, odnosno 18.600,00 HRK za fizičke bolove te 3.000,00 DEM, odnosno 11.160,00 HRK za strah) upućuje na to da je podnositeljeva odvjetnica bila upoznata s tim Smjernicama (vidi prethodne stavke 13. i 30.).

90. Sud dalje primjećuje da se najveći dio podnositeljevog zahtjeva za naknadu štete (335.000,00 HRK) odnosio na duševne boli pretrpljene zbog policijskog zlostavljanja. U odnosu na tu vrstu nematerijalne štete, podnositelj je tražio 300.000,00 HRK, no domaći su mu sudovi dodijelili samo 5.000,00 HRK. S tim u vezi, Sud primjećuje da ni Smjernice iz 1995. ni Smjernice iz 2002. ne navode nikakve iznose glede ove vrste štete, kao i

da sudska praksa Vrhovnog suda ne upućuje na to kolika bi bila primjerena visina naknada za tu vrstu štete koja se, u smislu članka 200. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. (vidi prethodni stavak 29.) smatra štetom nastalom zbog povrede prava osobnosti. Usprkos tomu, uzimajući u obzir iznose naknada navedene u Smjernicama iz 1995. za najteže vrste nematerijalne štete poput smrti bliskog srodnika (15.000,00 DEM, odnosno 55.800,00 HRK) ili teškog invaliditeta člana uže obitelji (20.000,00 DEM, odnosno 74.400,00 HRK), Sud smatra da su podnositelj zahtjeva odnosno njegova punomoćnica, iako možda nisu imali jasnu smjernicu, imali barem naznaku da je potraživanje od 300.000,00 HRK za duševne boli pretrpljene zbog zlostavljanja službenih tijela vjerojatno pretjerano. Glede podnositeljeva argumenta da se njegov tužbeni zahtjev ne bi trebao smatrati pretjeranim jer svrha naknade nije samo obeštećenje žrtve, već i odvraćanje od budućeg neprimjerenog postupanja (vidi prethodni stavak 75.), Sud primjećuje da hrvatski zakon ne predviđa odštetu kaznene naravi (vidi prethodni stavak 29.).

91. Vlada je istaknula da je, protivno podnositeljevim podnescima, iz presude Vrhovnog suda od 24. travnja 2007. bilo očigledno da troškovi koje je na kraju morao platiti podnositelj zahtjeva (19.000,00 HRK) nisu bili veći od dodijeljene naknade (24.000,00 HRK). S druge strane, ti su troškovi iznosili 79% naknade koja mu je dodijeljena.

92. Sud dalje primjećuje da je ukupna naknada financijski bila još povoljnija za podnositelja ima li se u vidu činjenica da je državi također naloženo da mu na iznos dodijeljene naknade štete plati dospjele zakonske zatezne kamate (vidi predmet *Ermenkova protiv Bugarske* (odl.), br. 75873/01, 14. lipnja 2011.) te da je u konačnici po toj osnovi primio 18.907,28 HRK (vidi prethodni stavak 18.). Dodatno, domaći sudovi podnositelju nisu naložili i da plati zakonske zatezne kamate na iznos troškova koji je morao platiti državi. Stoga, uzme li se u obzir iznos od 18.907,28 kn, troškovi koje je podnositelj morao platiti državi (19.000,00 HRK) iznosili su 44% njegove ukupne financijske naknade (42.907,28 HRK). Međutim, kada se troškovima države pridodaju troškovi podnositeljeva vlastitog pravnog zastupnika (vidi prethodni stavak 15.), to znači da je podnositelj „izgubio” gotovo cjelokupnu naknadu koja mu je dosuđena, te da zapravo nije dobio gotovo ništa.

93. Sud smatra da ponašanje podnositelja u predmetnom postupku, točnije podnošenje pretjerano visokog zahtjeva za naknadu štete, ne može opravdati takvo značajno smanjenje dodijeljene naknade.

94. S tim u vezi, Sud prvo primjećuje da tumačenje Vrhovnog suda o primjeni članka 154. Zakona o parničnom postupku domaćim sudovima daje znatnu diskreciju u pogledu razdjeljivanja troškova u slučajevima djelomičnog uspjeha u postupku, upućujući ih da tu odredbu primjenjuju kvalitativno, a ne samo kvantitativno (vidi prethodne stavke 25.–26.). Taj pristup im čak omogućuje da sve troškove dodijele stranci koja je u postupku uspjela s osnovom, ali ne i s visinom zahtjeva. Međutim, domaći su sudovi u ovom predmetu tu odredbu primjenjivali mehanički, bez obraćanja dovoljne pozornosti na posebne okolnosti podnositeljeva

predmeta, posebice na činjenicu da se radilo o predmetu naknade nematerijalne štete koje je nastala kao rezultat kaznenog djela zlostavljanja koje je počinio policijski djelatnik, te da se ne radi o klasičnom građanskopravnom sporu privatnih stranaka.

95. Napose, imajući u vidu da je policijski službenik kazнено osuđen zbog zlostavljanja podnositelja, ne može se tvrditi da je podnositeljev zahtjev za odštetu protiv države bio neosnovan, a njegovo postupanje neopravdano. Što je još važnije, ne postoji dokaz da je država kao tuženik, kojeg je zastupalo državno odvjetništvo, a ne odvjetnik, u posebnim okolnostima ovog predmeta imala ikakve dodatne troškove zbog činjenice da je podnositelj postavio previsok tužbeni zahtjev za naknadu štete. Stoga, u predmetnom slučaju dva glavna razloga za sankcioniranje procesne nediscipline, a to su izbjegavanje neopravdanog parničenja i nerazumno visokih troškova parničenja (vidi prethodni stavak 84.), nisu bila izravno primjenjiva.

96. Kao rezultat navedenog, dodjela troškova u ovom predmetu je imala neke neprihvatljive posljedice. Kao prvo, paradoksalno je da je država jednom rukom – naknadama za državno odvjetništvo koje ju je zakonski zastupalo – uzela znatan dio onoga što je dodijeljeno drugom (vidi, *mutatis mutandis*, *Perdigão protiv Portugala* [VV], br. 24768/06, stavak 72., 16. studenoga 2010.). Kao drugo, postupovna sankcija za podnositeljev minoran postupovni propust, odnosno isticanje previsokog tužbenog zahtjeva, bila je toliko stroga da je neopravdano umanjila naknadu koja mu je dodijeljena zbog tako ozbiljnog nezakonitog čina kao što je kazнено djelo zlostavljanja tijekom obavljanja službene dužnosti, a koje djelo zabranjuje članak 3. koji se ubraja u jednu od temeljnih odredbi Konvencije.

97. Sukladno tome, ne može se reći da su odluke domaćih sudova u ovom predmetu bile razmjerne legitimnom cilju kojem smjera pravilo navedeno u članku 154. stavku 2. Zakona o parničnom postupku koje od jedne stranke zahtijeva da protivnoj stranci naknadi troškove ovisno o njihovoj uspješnosti i u sporu, a koji se troškovi utvrđuju razmjerno visini tužbenog zahtjeva. Njegova primjena je u ovom predmetu rezultirala ograničenjem koje je umanjilo samu bit podnositeljevog prava na pristup sudu.

Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE ZBOG PREDUGOG TRAJANJA POSTUPKA

98. Podnositelj je također prigovorio da trajanje spomenutog građanskog postupka nije sukladno sa zahtjevom „razumnog roka” iz članka 6. stavka 1. Konvencije.

99. Sud se najprije poziva na svoju odluku u predmetu *Slaviček* kojom je utvrđeno da od 15. ožujka 2002. ustavna tužba na temelju članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 32.) predstavlja prikladno domaće pravno sredstvo za duljinu trajanja sudskih postupaka u

Hrvatskoj (vidi predmet *Slaviček protiv Hrvatske* (odl.), br. 20862/02, ESLJP, 2002-VII).

100. Sud se dalje poziva na svoju presudu u predmetu *Pavić* u kojoj je utvrdio da je od 29. prosinca 2005. zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, prema člancima 27. i 28. Zakona o sudovima (vidi prethodni stavak 33.) postao prikladno domaće pravno sredstvo za duljinu trajanja sudskih postupaka u Hrvatskoj (vidi predmet *Pavić protiv Hrvatske*, br. 21846/08, stavak 36., 28. siječnja 2010.).

101. Slijedi da je podnositelj od 15. ožujka 2002. do 24. travnja 2007. (datum kada je Vrhovni sud donio svoju odluku u podnositeljevu predmetu) mogao pribjeći navedenim pravnim sredstvima. Međutim, on to nije učinio.

102. Samo trajanje postupka pred Ustavnim sudom nakon podnositeljeve ustavne tužbe od 19. listopada 2007., koje iznosi jednu godinu i jedanaest mjeseci, ne može se smatrati nerazumnim.

103. Slijedi da je ovaj prigovor nedopušten na temelju članka 35. stavaka 1. i 3.(a) Konvencije o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava, odnosno da je očigledno neosnovan, te se stoga mora odbaciti temeljem članka 35. stavka 4. Konvencije.

IV. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA br. 1. UZ KONVENCIJU

104. Imajući u vidu svoju sudsku praksu (vidi predmet *Perdigão*, prethodno citirano), Sud je u komunikaciji o predmetu na vlastitu inicijativu pozvao stranke da na temelju članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju podnesu očitovanja na pitanje da li je iznos koji je dosuđen podnositelju na ime naknade štete u usporedbi s troškovima koje mu je naloženo da plati državi, povrijedio njegovo pravo na mirno uživanje vlasništva. Taj članak glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

A. Dopuštenost

105. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora iz istih razloga kao i podnositeljev prigovor na temelju članka 6. stavka 1. zbog pretjeranih troškova postupka (vidi prethodni stavak 44.). Time se, *mutatis mutandis*, pozvala na jednake argumente koji su sažeti u prethodnim stavicima 46., 49. i 57.

106. Sud se poziva na svoja prethodna utvrđenja glede podnositeljevog prigovora na temelju članka 6. stavka 1. zbog pretjeranih troškova postupka, prema kojima treba odbiti sve Vladine prigovore o nedopuštenosti (vidi prethodne stavke 47., 50.–55., 58.–60. i 63.–65.). Sud smatra da su ta

utvrđenja *mutatis mutandis* primjenjiva u kontekstu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3.(a) Konvencije niti je nedopušten na kojim drugim osnovama. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

107. Vlada i podnositelj pozvali su se na argumente sažete u prethodnim stavcima 67.– 4. i 75.

2. Ocjena suda

108. Sud ponavlja da podnositelj može tvrditi da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. samo ukoliko se pobijane odluke odnose na njegovo ili njezino „vlasništvo” u smislu te odredbe. „Vlasništvo” može biti „postojeće vlasništvo” ili potraživanja koja su dovoljno utvrđena da se mogu smatrati „imovinom”. Potraživanje se može smatrati imovinom samo kad je dovoljno utvrđeno da se može izvršiti (vidi, primjerice, predmet *Stran Greek Refineries i Stratis Andreadis protiv Grčke*, 9. prosinca 1994., stavak 59., serija A br. 301-B). Budući da je podnositeljevo potraživanje naknade štete u ovom slučaju priznato u iznosu koji mu je dodijeljen konačnom presudom Vrhovnog suda od 24. travnja 2007., Sud smatra da je to potraživanje dovoljno utvrđeno da se može kvalificirati kao „imovina” zaštićena člankom 1. Protokola br. 1.

109. Sud dalje smatra da znatno smanjenje iznosa tog potraživanja, koje je rezultat obveze plaćanja troškova postupka, predstavlja miješanje u pravo podnositelja da mirno uživa svoje vlasništvo (vidi predmet *Perdigão*, prethodno citirano, stavak 61.).

110. Imajući u vidu svoju sudsku praksu o ovoj temi (vidi predmet *Perdigão*, prethodno citirano, stavci 63.–79.), te razloge na temelju kojih je utvrdio povredu članka 6. stavka 1. zbog pretjeranih troškova postupka (vidjeti stavke 76.–97.), Sud smatra da je miješanje u pitanju bilo propisano zakonom, da je bilo u općem interesu, ali da se njime nije postigla potrebna poštena ravnoteža između uključenog općeg interesa i prava podnositelja na mirno uživanje vlasništva, to jest, da nije bilo razmjerno.

Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

V. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIIJE

111. Podnositelj je također prigovorio na temelju članaka 2., 3. i 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju, bez daljnjeg obrazloženja tih prigovora.

112. U svjetlu cjelokupnog materijala u njegovu posjedu i u mjeri u kojoj je predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj predmet ne ukazuje ni na kakvu povredu bilo kojeg prethodno navedenog članka Protokola br. 7. uz Konvenciju.

113. Slijedi da su ti prigovori nedopušteni temeljem članka 35. stavka 3.(a) Konvencije kao očigledno neosnovani, te da moraju biti odbačeni u skladu s člankom 35. stavkom 4. Konvencije.

VI. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

114. Članak 41. Konvencije predviđa:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci..”

A. Naknada štete

115. Podnositelj zahtjeva potraživao je 2.800,00 eura (EUR) na ime naknade materijalne štete, koja predstavlja iznosa troškova (19.000,00 HRK) koje mu je bilo naloženo da na kraju plati državi u parničnom postupku kojem prigovara . Također je potraživao 100.000,00 EUR na ime naknade nematerijalne štete.

116. Vlada je osporila te zahtjeve.

117. Imajući u vidu svoju sudsku praksu (vidi predmet *Stankov*, prethodno citiran, stavak 71., i predmet *Perdigão*, prethodno citiran, stavci 85.–86.), Sud smatra da je razumno podnositelju zahtjeva dodijeliti iznos od ukupno 8.800,00 EUR koji pokriva sve vrste štete, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati na taj iznos.

B. Troškovi i izdaci

118. Podnositelj zahtjeva nije podnio nikakav zahtjev za troškove i izdatke nastale tijekom postupka pred domaćim sudovima i ovim Sudom. Sud stoga smatra da nema potrebe dodjeljivati mu ikakav iznos s tog osnova.

C. Zatezna kamata

119. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je zahtjev u dijelu koji se odnosi na pravo na pristup sudu i pravo na mirno uživanje vlasništva dopušten, dok je ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju;
4. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kada presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti iznos od 8.800,00 EUR (osam tisuća i osam stotina eura) na ime naknade štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati, a koji iznos je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečaju važećem na dan namirenja;
 - (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
5. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 18. srpnja 2013. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika suda.

Søren Nielsen
Tajnik

Isabelle Berro-Lefèvre
Predsjednica